

KYRIE A GLÓRIA

399/2015

www.inky.sk

18. 10. 2015

Bránou do liturgie – príchod Krista – prečo ten dôraz? – prečo Spasiteľ, od čoho a ako?

Úkon kajúcnosti je bránou do slávenia sv. omše. Veď Eucharistia nie je nič iné, než slávenie Neba, slávenie jednoty lásky s Trojediným v Kristovi, Baránkovou svadobnou hostinou, na ktorej sa servíruje nebeský pokrm, chutiaci nebeskou blaženosťou. Ako by sme mohli sláviť toto Tajomstvo, ak by sme v úkone kajúcnosti v akte radikálneho *vnútorného pokánia*¹ úplne nezanechali svoj hriech a celým srdcom sa neupli v láske k Bohu, ktorý je sám tým, ktorý servíruje a súčasne je servírovaný ako Pokrm Života? Ak by sme to neurobili, potom by zvyšok omše bol pre nás nič, na čo sa pozeráme, ale už nie sme toho účastníkmi. Len opravdivé obrátenie, obnovené v úkone kajúcnosti, nám otvára dvere, aby sme vstúpili ako tí „*blažení, čo sú pozvaní na Hostinu Baránkovu*“ (liturgia sv. omše, porov. Zjv 19,9).

Tých, ktorí bránou pokánia vstúpia, čaká hneď po slovách *rozhršenia* od kňaza („*Nech sa zmiluje nad nami Všemohúci Boh,...*“) spev KYRIE, „*Pane, zmiluj sa! Kriste, zmiluj sa! Pane, zmiluj sa!*“. Mnohí vnímajú tento spev ako súčasť a zakončenie úkonu kajúcnosti – je to nakoniec volanie o zmilovanie sa, nie? Ale nie je to tak.

„*Je to ... prenikavé volanie o pomoc k Bohu alebo ku Kristovi. Pohania v staroveku tiež používali Kýrie. Staroveký človek sa týmto zvolaním obracal k vychádzajúcemu slnku. Bol to kult "Slnka spásy". Toto zvolanie bolo zvykom aj pri slávnostnom vstupe cisára do mesta.*“ (Vincent Malý). Predstavte si to: Ľudia v meste (provincii) trpia všetkým možným, od korupcie a byrokracie nespravodlivých úradníkov až po banditov a pirátov na cestách. Keď cisár vchádza do mesta, utekajú mu v ústrety ako k svojmu záchrancovi a kričia: „*Pane, zmiluj sa! Pane, zmiluj sa! Oslobod' nás od zločincov a banditov! Zosad' nepoctivých úradníkov a správco! Oslobod' nás! Nech znova zavládne mier, spravodlivosť, pokoj a sloboda! Pane, pane, zmiluj sa!*“

Presne toto sa teraz deje v liturgii. Bránou pokánia sme vošli do svadobnej siene. A teraz do nej vstupuje aj ten hlavný, Ženich, ústredná postava celej liturgie, ten, ktorý ju slávi rukami kňaza a v Tele svojej Cirkvi. A my mu v nadšene bežíme v ústrety a plní radosti voláme a kričíme: „*Pane, Pane, Spasiteľu, Záchrancu náš, Kriste, zmiluj sa! Zmiluj sa! Zmiluj sa! Oslobod' nás! Oživ nás! Ty si náš jediný Záchrancu, naša jediná Nádej, naše všetko!*“ Ako vysvetľuje Vincent Malý: „*V Kýrie sa spoločensťo veriacich obracia na Ježiša Krista, na svojho prvého a hlavného liturga, bez ktorého nie je možná Eucharistia, omša je obeta, ktorú predkladá Otcovi a v ktorej sa sám obetuje za ľudí; je to aj veľkonočná večera, v ktorej dáva sám seba za pokrm pre večný život. Omša sa završuje v Kristovi, skrze Krista a s Kristom. Preto voláme k nemu Pane, zmiluj sa.*“ A v nedele a sviatky pridávame k tomuto jasavému spevu navyše aj vznešený hymnus Glória, „*Sláva Bohu na výsostiach!*“. „*Hymnus Glória sa spočiatku používal v liturgii hodín ako ranný hymnus. Nevie sa presne, kedy*

sa hymnus Glória vložil do svätej omše. Najprv sa spieval len pri nočnej omši na Vianoce. Pápež Symachus (+ 514) však dovolil spievať ho aj každú nedeľu a na sviatky mučeníkov; bolo to však rezervované len pre biskupov. Kňazi mohli, podľa rubriky Gregoriánskeho sakramentára, spievať Glória iba na Veľkú noc. Koncom 11. storočia rozdiel medzi biskupom a kňazom padol a Glória sa mohlo odriekať v každej omši, ktorá mala nejaký sviatočný charakter.“ (Vincent Malý)

Tak teda Kyrie... Glória... triumfálny vstup a príchod Ženicha, Pána, nášho Záchrancu, Spasiteľa a Vykupiteľa. Všetky tieto tituly Krista poznáme. Všetci isto vieme aj to, že nás zachránil, vykúpil z hriechu. Aj to, že to urobil svojou „*smrťou a zmŕtvychvstaním*“, ktorými „*premohol svet*“. Ale možno by sme už boli trochu v rozpakoch, keby sme mali nejakú presnejšie vysvetliť, ako presne, od čoho presne a prečo práve svojou obetou na kríži toto dielo vykonal. Poďme sa teda na to dnes pozrieť, pretože Kyrie a Glória nie sú len jasaním nad príchodom Krista, ale aj ohlasovaním Krista ako Spasiteľa a Vykupiteľa nás i celého sveta!

DÔVOD č. 1: „Nespokojné je naše srdce, kým nespočiniť v Tebe, Bože!“ (sv. Augustín). Bez Boha nikdy nenájdeme naplnenie, pretože sme stvorení na Jeho obraz a len v Božom modeli Života, potiahnutom do nekonečne, dokážeme konečne utíšiť hlad nášho srdca. Nemáme Boha, nemáme nič: „*Veď čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal, a svojej duši by uškodil?!*“ (Mk 8,36 SSV). Máme Boha, máme všetko: „*keď som pri tebe, nič pozemské ma neteší*“ (Ž 73,25 SSV). Boh je naša jediná nádej na naplnenie, na šťastie, na blaženosť. Nestačí to na to, aby sme Ho oslavovali ako nášho Záchrancu z nudy, sklamania, depresií, zúfalstva, prázdnoty,...

DÔVOD č. 2: „A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami“ (Jn 1,14 SSV). Boh sa stal človekom, aby sa človek stal Bohom, hovorí už možno sv. Irenej v 2. storočí. Naše zbožštenie nie je možné bez toho, aby sa Boh vtelil. To, aby sa každý jeden z nás stal Bohom a účasťou na Ňom sa stal všetkým tým, čím je On, vyžaduje, aby súčasne aj Boh sa zjednotil s každým jedným z nás a stal sa tak všetkým tým, čím je každý jeden z nás. Toto dielo vykonal Trojediný v Synovi, v Ježišovi, ktorý sa pre nás stal Kristom. „*Skrze neho máme ... prístup k Otcovi*“ (Ef 2,18 SSV) a sám Ježiš hovorí: „*Ja som brána. Kto vojde cezo mňa, bude spasený*“ (Jn 10,9 SSV) a tak „*niet pod nebom iného mena, daného ľudom, v ktorom by sme mali byť spasení*“ (Sk 4,12 SSV). Cena, ktorú za to Syn zaplatil, je ale veľká! Veď to, čo je pre nás *vyvýšením* vysoko nad aj tú najsmelšiu a najväčšiu predstavu, akú si dokážeme vytvoriť, je pre Neho rovnako veľkým *ponižením*: „*zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľudom*“ (Flp 2,7 SSV). Nie je to dostatočný dôvod na to, aby sme jasavo a bujaro víтали Krista a oslavovali Ho ako nášho Záchrancu, ktorý aj za tak veľkú cenu zostúpil z Neba, aby nás vykúpil z tohto sveta a z „*márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch*“ (1 Pt 1,18 SSV) „*a preniesol do kráľovstva*“ svojho Otca (porov. Kol 1,13 SSV)? Veď ak by Boh rozhodol, že kvôli nám nič podobné nepodstúpi, ostali by sme navždy stratení, zatratení, bez ohľadu na čokoľvek, čo by sme kedy vykonal, či podnikli. Žiadne ľudské skutky, žiadna ľudská svätosť, žiadna ľudská obeta, nič nijako nemôže nahradiť Boha, ak by sa rozhodol, že tú cenu nezaplatí a nestane

¹ „*Vnútorné pokánie je radikálne preorientovanie celého života, návrat, obrátenie sa k Bohu celým srdcom, zanechanie hriechu, odvrátenie sa od zla spojené s odporom k zlým skutkom, ktorých sme sa dopustili. Zároveň zahŕňa v sebe túžbu a rozhodnutie zmeniť život s nádejou na Božie milosrdenstvo a s dôverou v pomoc Božej milosti. Toto obrátenie srdca sprevádza spasiteľná bolesť a spasiteľný zármutok, ktoré cirkevní Otcovia nazvali animi cruciatus (trýzeň duše), compunctio cordis (skrišenosť srdca).*“ (KKC 1431) „*Bez neho skutky pokánia zostávajú neplodné a kľamné*“ (KKC 1430).

sa našim Záchrancom a Vykupiteľom!

DÔVOD č. 3: „On vzal na seba naše slabosti a niesol naše choroby“ (Mt 8,17 SSV). Aby toho nebolo dosť, my ľudia sme to Bohu poriadne sťažili hriechom. Nejde len o to, že sme doničili Božie dielo a spôsobili si navzájom spústu bolesti a utrpenia a Boh má plné právo byť na nás našťavaný a plné právo uvaliť na nás trest a spravodlivú pomstu za všetko urážanie, pohrdanie, ktorého sa Mu dostalo, či za všetky škody a všetko to ničenie, ktoré sme na Jeho diele popáchali. Ak by nám v Kristovi Boh neodpustil, boli by sme stratení. Kristus sa tak sám stáva znakom a znamením tohto Božieho odpustenia, úplného, nezaslúženého, zadarmo, len z čirej lásky Boha. Boh „*skrze neho zmiernil všetko so sebou*“ (Kol 1,20 SSV), keď v Ňom, v Kristovi, „*neprišiel svet súdiť, ale svet spasit*“ (Jn 12,47 SSV). Namiesto trestu a pomsty On sám prichádza, aby nás z tejto mizérie hriechu vytiahol, vykúpil a spasil-zachránil! Nie je to sám osebe ďalší pádny dôvod s ohromnou vďačnosťou oslavovať a vítať Krista ako nášho opravdivého Záchrancu, ako stelesnenú Nádej, poslanú od Boha do našej beznádeje, ktorú sme si hriechom sami vytvorili a s ktorou si ale sami nijako poradiť nevieme a nedokážeme?

Ale je tu niečo ešte omnoho strašlivejšie! Zbožštenie vyžaduje, už vieme, aby sa Boh opravdivo a úplne zjednotil s každým jedným človekom. Hriech spôsobil, že život človeka je plný bolesti, utrpenia, zúfalstva,... Zjednotiť sa s človekom tak od Boha vyžaduje vziať na seba a prežiť *ako človek* každú jednu bolesť, každé jedno utrpenie, každé jedno zlo, krivdu, všetko zúfalstvo každého jedného človeka od samého Počiatku až po samý Koniec sveta. Teda nielen obeta „poníženia sa“ z Boha na človeka, ale, ako by to nebolo dosť, nadôvažok ešte aj utrpenie, bolesť, zloba celého sveta! Ba ešte viac! Pretože mnohé z týchto ziel nás samotných už ani netrápia, mykneme plecami a povieme si: No čo, sme slabí a krehkí ľudia... tak to vo svete chodí... veď to nie je nič až také strašné... Ale pre Krista, ktorý je sväto-svätý, je aj to najmenšie zlo niečím nanajvyš odporným. A teda prežíva tak nielen všetko utrpenie, ktoré prežívame my, ale aj to, ktoré my – kvôli nasiaknutosti hriechom, neznalosti Božej krásy a nádhery, ktorú hriechom zatieňujeme a zosmiešňujeme – už nevnímame!

Boha táto cena nášho zbožštenia neodradila. Ak by si Boh povedal: „*To je priveľa, nie aby boli ľudia vďační, že kvôli nim podstupujem obeť vtelenia, ale oni ešte takto, presne naopak, nevďační a lotri! Takúto cenu za zbožštenie týchto zlých a nevďačných ľudí veru nezaplatím, čo je moc, to je veľa!*“ – tak by sme boli stratení, raz a navždy zatratení, bez nádeje na zbožštenie...! Ale On ju prijal a zaplatil ju – a tým nám znovu otvoril cestu k spásu a zbožšteniu sa! „*Kristus, náš Spasiteľ, si vyvolil kríž, aby na seba vzal vinu sveta a aby na sebe vytrpel utrpenie sveta*“ (Youcat 101). Jediná suchá veta, a koľko nezmerného utrpenia a ešte nezmernejšej lásky ukrýva za svojou lakonickosťou! „*Ježiš nepoznal zavrhnutie, ako keby bol sám zhrešil. Ale vo vykupiteľskej láske, ktorá ho stále zjednocovala s Otcom, prijal nás v poblúdení nášho hriechu vo vzťahu k Bohu až natoľko, že na kríži mohol v našom mene povedať: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“*“ (Mk 15, 34)“ (KKC 603). Áno, Ježiš za nás a pre nás pretrpel samo Peklo – len aby sme my mohli byť z neho zachránení...

Všetko to vonkajšie Ježišovo utrpenie – zatknutie, odsúdenie, bičovanie, krížová cesta, ukrižovanie a smrť na kríži – je len znamením tejto skutočnej obety Krista, viditeľný znak toho skutočného, pre nás neviditeľného utrpenia. Utrpenia tak strašného a desivého, že v porovnaní s ním je všetka krutosť umučenia a smrti na kríži niečo tak smiešne maličké, ako keď Vás „udrie“ do ruky lupienok sedmikrásky, unášaný jarným vánkom, či „zbičuje“ do vlákna pavučinky za babieho leta...

Kristovo telesné zmŕtvychvstanie je takisto už len viditeľným znamením Jeho víťazstva, vybojovaného mimo náš zrak: že aj po

prežití životov všetkých ľudí celého sveta a pretrpení bolesti, zúfalstva, zla a utrpenia celého sveta, Jeho láska zvíťazila: nevzdal to a neutiekol pred tým, vypil onen „kalich utrpenia“ až do samého dna, do poslednej kvapky, neprepadol na „temnú stranu“, k hnevu, pomste, nenávisti,... ale zotrval v láske a v odpustení. A teraz vychádza z hrobu nie *oživený*, ale skutočne *vzkriesený* a oslávený, čiže stále v Otcovi a Otec v Ňom, víťazný Boh, ktorý ako človek definitívne zvíťazil v tele a v ohraničenosti krehkého smrteľného človeka nad zlom a hriechom celého sveta. Zaplatil tak desivú cenu za hlúposť nás, ľudí, ktorí sme hriechom urobili všetko preto, aby sme naše vlastné zbožštenie prekazili a znemožnili. A za túto strašnú cenu nás vytiahol z brundy a otvoril nám cestu záchrany z horkej a trpkkej kaše smrti, ktorú sme si sami navarili. Potrebujeme vari ešte nejaký väčší dôvod na to, aby sme so slzami v očiach padali na zem pred Kristom ako Záchrancom a Spasiteľom a hlasom chvejúcim sa od dojatia i bolesti z toho, čo sme to nášmu Milovanému, Ženíchovi narobili, víтали a oslavovali Jeho Láskou a Odvahou, s ktorou prekonal všetko, zvíťazil nad všetkým našim zlom a nás – Nevestu ufúľanú, pošpinenú, nevernú, nevďačnú, doráňanú a vzpurnú – zase nežne privinul k sebe a pozdvihol až k svojmu Trónu, aby si tak znovu „*pripravil Cirkev slávnou, na ktorej niet škvŕny ani vrásky, ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškvrnená*“ (Ef 5,27 SSV) – a tak nás zachránil od tej jedinej opravdivej smrti a tou je zatratenie, odtrhnutie sa od Boha?

DÔVOD č. 4: „Všetci zhrešili a chýba im Božia sláva; ²⁴ ale sú ospravedlnení zadarmo jeho milosťou, vykúpením v Kristovi Ježišovi“ (Rim 3,23-24 SSV). Toto všetko koná Boh úplne zadarmo. Bez toho, aby sme si to museli nejako zaslúžiť. Bez toho, aby od nás očakával, že Mu za to nejako, akokoľvek, hoci aj symbolicky, „zaplatíme“. Odpúšťa nám náš hriech a vykupuje nás z neho ešte skôr, než by sme sa my sami obrátili. „*Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal svojho jednorodeného Syna na svet, aby sme skrze neho mali život. Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy*“ (1 Jn 4,9-10 SSV). Dokonca skôr, než by sme vôbec v Neho uverili: „*Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici ... sme boli zmiernení s Bohom smrťou jeho Syna vtedy, keď sme boli nepriateľmi*“ (Rim 5,8.10 SSV). Ba ešte skôr, než by sme o Ňom vôbec boli počuli: „*v Kristovi Boh zmiernil svet so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy*“ (2 Kor 5,19 SSV) – celému svetu. Všetkým ľuďom. Bez ohľadu na to, či Krista poznali, alebo nie, či v Neho uverili, alebo nie, či sa kajali a obrátili, alebo nie... A potom, keď víťazne vstáva z mŕtvych, znovu opakuje túto svoju ponuku: „*Ja som Alfa a Omega, Počiatok i Koniec. Smädnému dám zadarmo z prameňa živej vody*“ (Zjv 21,6 SSV). Dáva úplne všetko a nežiada za to vôbec nič. Nie je to dostatočný dôvod na to, aby sme Ho víтали a oslavovali a vyvyšovali a velebili ako toho, kto nás, zlých a neschopných zaplatiť ani len nekonečne malý zlomok Jeho obeti, či nepatrnú omrvinku z toho, čo nám dáva, všetkým týmto zahŕňa úplne zadarmo, len z lásky?

Všetko toto nám zaznieva a rezonuje v tom jedinom krátkom okamihu spevu *Kyrie*, v nedele a sviatky predĺženom a hymnus *Glória*. Zvestujú nám Krista – Spasiteľa. A nám dávajú možnosť osláviť Ho a aj tak dať pred celým svetom najavo, že sme aspoň trochu *pochoptili* – a sme, aspoň nakoľko dokážeme, *vďační*...

Váš Inky

ZHRNUTIE NA ZAPAMÄTANIE SI:

- Kristus sa s nami zjednotil aj za cenu toho, že musel pretrpieť všetko zlo, hriech a utrpenie každého jedného z nás. Bez toho by sme boli navždy stratení – a len táto Jeho obeta nás zachránila, čiže spasila od zatratenia a vrátila nám dar zbožštenia. Všetko to koná úplne zadarmo, nezaslúžene, z čirej lásky k nám...